

ЛІНГВОДИДАКТИКА

УДК 81`243:81`25

DOI <https://doi.org/10.12958/2227-2844-2025-1-134-141>

Демченко Надія Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри літературознавства і східної філології і перекладу

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава, Україна.

ndzhd.demchenko@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-5158-2328>

ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНЦІЯ – ЧАСТИНА ОСНОВНОЇ СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Процеси інтеграції, нова політична та соціально-економічна реальність зумовили появу нових концепцій у дидактиці та методиці, а саме концепцій міжкультурної комунікації, міжкультурної дидактики та міжкультурного навчання. Процеси зумовили появу нових концепцій у дидактиці та методиці, а саме концепцій міжкультурної комунікації, міжкультурної дидактики та міжкультурного навчання іноземної мови як засобу не лише спілкування, а формування багатомовної особистості, що увібрала в себе цінності рідної та іноземної культур і готова до міжкультурного спілкування. Цей підхід знайшов своє відображення не лише в нових акцентах мовної та культурної політики Ради Європи (охороняти та множити багату спадщину у вигляді мовного та культурного різноманіття, що є джерелом взаємного збагачення, стимулювати процеси діалогу культур, вишукувати нові форми культурної співпраці, впроваджувати в освітні програми основні знання про культуру інших країн), а й у розвитку дидактичних і методичних концепцій міжкультурного навчання іноземних мов. Проблему в контексті комунікативної компетентності досліджували як вітчизняні, так і закордонні педагоги-науковці, серед яких С. Ніколаєва, Н. Скляренко, О. Данилова, О. Бігич, Ю. Вторнікова, Т. Вольфовська, О. Добровтор, Т. Дубок, P. Gioglioni, P. Collett, E. Murphy та ін.

Нині як мета навчання іноземних мов висувається розвиток міжкультурної компетенції в учнів і формування цілісної культурно-мовної особистості (Ніколаєва, 2012; Потапенко, 2021; Скляренко, 1999; Бігич та ін., 2013; Бігич, 2017). Ураховуючи цей факт, доцільно виділити поняття лінгвосоціокультурної компетенції (далі – ЛСКК). Як відомо, термін «компетенція» (від латів. *competere*) запроваджений Н. Хомським з посиланням на В. Гумбольдта у зв'язку з дослідженням проблем генеративної граматики. Спочатку він позначав здатність, необхідну до виконання певної переважно мовної діяльності в рідній мові. Хоча варто зазначити, що єдиного визначення терміна «комунікативна компетенція» досі немає, оскільки представники різних галузей знань підходять до опису цього поняття з позицій власних інтересів і підкреслюють у ньому те, що є найбільш суттєвим для цієї науки. Базою для формування комунікативної компетенції є лінгвістична (мовна) компетенція, яку можна визначити як здатність розуміти та продукувати коректні висловлювання різних рівнів і обсягів з опорою на здобуті знання системи мови та її функціонально-мовленнєвих різновидів.

ЛСКК разом із лінгвістичною компетенцією є базою для формування комунікативної компетенції. Ми прийmemo таке визначення ЛСКК: це здатність індивіда здійснювати міжкультурну комунікацію, що базується на знаннях лексичних одиниць з національно-культурною

семантикою та вмінні застосовувати їх у ситуаціях міжкультурного спілкування; на володінні соціокультурно зумовленими сценаріями та національно-специфічними моделями поведінки з використанням комунікативної техніки, прийнятої в цій етнокультурі; на вмінні використовувати фонові знання (історико-культурного, соціокультурного та етнокультурного фонів) для досягнення культурного порозуміння з носіями мови. Значимість ЛСКК впливає з її функцій, основними з яких, на наш погляд, є:

– ціннісно орієнтована: враховуючи той факт, що будь-яке навчання орієнтується на соціальний характер змісту цілей, варто вважати, що результатом формування ЛСКК має бути здатність учня брати участь у міжкультурному спілкуванні, яке формує особистість на межі двох (або кількох) культур, що увібрала в себе позитивний досвід іншомовної та власної культур і здатна не лише брати участь у діалозі культур, а й осмислити їх взаємозв'язок, цінності та людську сутність;

– пізнавально-гуманістична, яка проявляється у прийнятті культури іншого народу та безпосередньому доступі до її цінностей, усуненні стереотипів і забобонів та формуванні позитивної установки до народу – носія мови, а також у придбанні багатства, яке зберігається мовою, що вивчається;

– мотивувальна функція: як відомо, країнознавчі та соціокультурні матеріали, на базі яких формується ЛСКК, стимулює та підвищує інтерес до предмета й процесу навчання;

– регулятивна функція: сформована ЛСКК забезпечує адекватне розуміння мови носіїв мови, її лінгвосоціокультурне осмислення та коректну форму і зміст власних висловлювань учня, що усувають можливість «культурного шоку», тобто в підсумку – адекватне взаєморозуміння учасників комунікативного культуру.

ЛСКК, виконуючи власні важливі функції, відіграє значну роль професійної підготовки філологів. Формуючи ЛСКК у студентів засобами іноземної мови, ми збільшуємо їхній особистісний потенціал (Пометун, Пироженко, 2002).

Відповідно до визначення ЛСКК ми вже вказали на три основні аспекти: лінгвістичний, соціальний та культурний. У самій ЛСКК можна умовно виділити три компоненти: 1) лінгвокраїнознавчі знання та вміння; 2) соціально-психологічні знання та вміння; 3) культурологічні знання та вміння. Під лінгвокраїнознавчими знаннями і вміннями розуміються знання мовних одиниць з національно-культурною семантикою, зумовленою культурно-історичним розвитком того чи іншого етносу, і вміння отримувати з них культурно-історичну й національно-специфічну інформацію, що зберігається ними, і, нарешті, вміння використовувати цей матеріал в іншомовному спілкуванні. Як відомо, поряд з комунікативною мова має кумулятивну функцію, яка проявляється в тому, що вона відображає, фіксує та зберігає інформацію про набуту людиною дійсності. Мова відображає завдяки кумулятивній функції стан культури та може бути використаний як її пізнання. Будучи компонентом духовної культури, мова має засвоюватися в його вивченні, як і феномен культури. А вивчення культури, з іншого боку, передбачає засвоєння системи понять, у яких закладено бачення реальності та акумульовано культурно орієнтований зміст семантичної структури слова, що є джерелом фонових знань (Ніколаєва, 2012). Національні особливості сприйняття дійсності та їх мовної реалізації призводять до розбіжностей національно-культурних образів при формуванні понять. Це зумовлено різними чинниками. Наприклад, різним розчленуванням дійсності (ранок, день, вечір, ніч, а англійською, крім *morning, day, evening, night*, ще й *forenoon, afternoon*; рука – *hand, arm*); розбіжністю понятійних обсягів, коли одному слову української мови відповідає ціла лексична група в англійській і навпаки (місце – *place, seat, space, post, passage*); різною номінацією дійсності, що відображає національну специфіку в сприйнятті світу (пролісок – *snowdrop*, табакерка – *snuff-box*); повною відсутністю в одній мові тих чи інших понять – так звані лакуни (в англійській мові немає, наприклад, еквівалентів до слів *доба, зошит, синій*). Такими є слова-реалії.

Соціолінгвістична теорія мови, досліджуючи мову в єдності з культурою та суспільством, тобто його кумулятивну функцію, дає змогу обґрунтувати тезу про можливість і необхідність вилучення збереженої мовою інформації про культурномовну спільноту. Це і є так званий другий (першим способом вважається інформаційно-тематичний у спеціальних курсах країнознавства) – філологічний спосіб ознайомлення з країною мови, яка вивчається, що реалізується в процесі опанування мовленнєвої діяльності цієї мови, за якої екстралінгвістична соціокультурна інформація витягується із самих іншомовних структур – слів, словосполучень, фраз із національно-культурною семантикою і навіть текстів.

Мовні одиниці з національно-культурною семантикою отримали в методиці назву країнознавчої лексики. Національно-культурна семантика пронизує всі мовні рівні: фонетичний, морфологічний, синтаксичний, лексичний. Однак відомо, що одиниці фонетико-інтонаційного, морфологічного та синтаксичного рівнів мають лише всередині мовну семантику, яка пов'язана з позамовною дійсністю лише опосередковано, тобто самі по собі вони, як правило, нейтральні стосовно національної культури, але їх вживання в тексті, частотність, розподіл, вибірковість, функції надає їм значення прихованого національно-культурного феномену, а яскраво вираженим соціокультурним потенціалом, опанування якого насамперед дає змогу сформулювати ЛСКК, має лексико-семантичний рівень мови: слова, стійкі словосполучення, мовні афоризми, приказки тощо.

Наступним компонентом ЛСКК є соціально-психологічні знання та вміння. Ця галузь знань та група умінь може бути умовно поділена, з одного боку, на загальнолюдські та національно специфічні, а з іншого – на загальнонаціональні та індивідуальні. До загальних соціально-психологічних знань та умінь належать знання про країну, а також спілкування та володіння комунікативною технікою. Ці знання та вміння індивід набуває як під час первинної (життя і виховання дитини в сім'ї) та вторинної соціалізації (у суспільстві), так і на спеціальних курсах риторики, ораторської майстерності, тренінгах зі спілкування тощо.

Оскільки національно-культурна специфіка мовної та немовної комунікації найчастіше базується на універсальних знаннях і вміннях цієї групи (загальних принаймні для європейського простору), то відзначимо основні з них. Знання про стратегію та тактику спілкування та володіння ними припускають:

- виразність мови (говорити чітко і ясно, використовувати розумно міміку й жести, дотримуватися дистанції в спілкуванні);
- орієнтацію щодо висловлювання (говорити, орієнтуючись на тему, вміти показати знання предмета);
- орієнтацію на адресата (вміти зрозуміти намір партнера, оцінити його соціокультурний з орієнтацією на мету (вміти адекватно вербально висловити свої наміри та мету);
- саморегуляцію та регуляцію дій (вміти бачити себе з боку, критично оцінювати себе та домогтися поставленої мети, статус, виявити зацікавленість та такт, ввічливість та делікатність);
- культуру мови (вміти вступити в розмову, продовжити, перервати, заповнити тощо, а також вміти виступати логічно, ясно, чітко, зв'язно тощо) знання правил і традицій спілкування, характерних для цієї іншомовної культури та вміння їх застосування є невід'ємним компонентом ЛСКК. Національно-культурна специфіка мовної комунікації містить систему факторів, що зумовлюють відмінності в організації, методах та формах спілкування. Це соціальні чинники, культурні традиції, специфічні вербальні та невербальні засоби, що виявляються в умовах міжкультурного спілкування та враховуються партнерами з комунікації. P. Giogioni називає таких комунікантів, які не мають цієї специфіки, але мають досить розвинену лінгвістичну компетенцію, «культурними монстрами» (Giogioni, 1972, p. 15).

Проаналізувавши описані в науковій літературі національні соціально-психологічні та лінгвопрагматичні норми й правила спілкування, відомі також під назвою національно-мовленнєвого етикету, ми дійшли висновку, що для досягнення практичних цілей формування ЛСКК релевантними є соціально-психологічні знання та нормативно-адаптивні вміння їх застосування. До них належать знання так званих безпечних тем (*safe topics*) та знання соціокультурно зумовлених сценаріїв та національно-специфічних моделей поведінки. До них належать ритуально-етикетні й вербально-етикетні правила та норми поведінки в стандартних мовних ситуаціях (соціальних контактах), ситуаціях фактичного спілкування: при зустрічі, прощанні, знайомстві, поданні, привітаннях, висловлюванні прохань, критики, подяки, компліментів та реакції на них, у телефонній розмові, таксі, ресторані, довідковому бюро, при здійсненні покупок тощо, у яких вербальна та невербальна поведінка досить жорстко регламентовано соціально-мовними традиціями та етикетом. Так, наприклад, згідно з англійським мовним етикетом не прийнято вітати один одного з офіційними святами. Обмінюються привітаннями-побажаннями лише на Різдво та Новий рік. Вручення подарунка не супроводжується гучними й широкими побажаннями, а лише коротким привітанням залежно від приводу. Незнання національно зумовленого підтексту, що називається соціолінгвістами «замовчування» (*understatement*), може призвести до міжкультурних непорозумінь. Так, наприклад, частим випадком непорозуміння між тими, хто спілкується, є запрошення. Звичаї, характерні для англійського суспільства, передбачають: зроблене запрошення ще не є дійсним запрошенням, якщо в ньому не конкретизовано дату, час та місце зустрічі.

Описуючи соціально-мовні традиції та норми і навчаючи їх, не можна забувати, що вони не стабільні та змінюються із часом. Так, наприклад, реакція на комплімент в англійському соціумі (і європейському просторі взагалі) передбачає коротку подяку й іноді вираження задоволення або згоди (*Thank you*). В українському суспільстві ще донедавна така реакція розцінювалася як нескромність. Специфіка національно-мовленнєвого етикету зумовлена етичними та світоглядними факторами й концепціями іміджу та престижності в конкретному соціумі (Murphy, 1988).

Важливу роль у національно-специфічних моделях поведінки відіграють невербальні засоби спілкування: жести, пози, міміка, рухи тіла, висловлювання обличчя, симптоми душевного стану тощо. Вибір того чи іншого невербального засобу спілкування представником іншомовного соціуму пов'язаний із ситуацією спілкування, статтю, віком, належністю до соціальної групи тощо.

Володіння національно зумовленою комунікативною технікою містить знання засобів управління спілкуванням, нормативного для цієї лінгвокультурної спільності (Божко, 2019). Це формули встановлення та управління контактом, включення в комунікацію, переривання та завершення її, запиту інформації та управління її надходженням, зміни предмета та/або теми спілкування, включення до комунікації третьої особи, перехоплення ініціативи, правила використання пауз. Звичайно, у навчальному спілкуванні неможливо передбачити всі комунікативні ситуації та обставини, що можуть виникнути в реальному спілкуванні (Collett, 1977). Тому набагато важливіше вказати тим, хто навчається на відмінності, демонструючи їх у процесі навчання, спонукаючи до порівняння та аналізу. Крім того, тим, хто навчається, варто запропонувати деякі прийоми, які допоможуть подолати деякі проблеми в ситуаціях міжкультурного спілкування. Знання основних контактних регульовальних засобів спілкування та вміння користуватися ними в ситуаціях міжкультурного спілкування є метою викладання іноземної мови, орієнтованої на формування ЛСКК. Більшість цих комунікативних сигналів є готовими знаками, вони можуть бути систематизовані, дібрані та засвоєні учнями. Дещо полегшує завдання і той факт, що деяка частина цього комунікативного інструментарію має універсальний харак-

тер. Наприклад, пауза, що виникла на момент розмови, інтерпретується як несхвалення чи незгоди. А ось слова-заповнювачі пауз вже належать до національної специфіки, тому що зазвичай в англійській мові ці фрази використовують як афективні засоби для отримання додаткової інформації, проте вони можуть слугувати засобом заповнення пауз у спілкуванні (Let me see; in fact; and another thing). Однак якщо пауза затягнулася, то комунікація може бути перервана.

Ще одним умовно виділеним нами компонентом ЛСКК є культурологічні знання та вміння. До культурологічних знань належать знання історико-культурного тла, культурного фону, етнокультурного фону й семіотичного фону. Ці знання допоможуть учню зрозуміти та правильно визначити як соціокультурний статус комуніканта, специфіку його життя, досвіду, поглядів, а також досягати взаєморозуміння міжкультурному спілкуванні й навіть долучитися до культурним цінностям країни досліджуваної мови та збагатити власний культурний досвід. І саме інтегрування культури в теорію та практику навчання іноземних мов закладає основи підготовки учня до адекватного міжкультурного спілкування, що є як метою, так і засобом навчання. Не можна не відзначити деякі небезпеки, які виникають у процесі навчання під час роботи над цим компонентом ЛСКК. Проблема пізнання національного характеру чи менталітету в навчальних умовах є важкою та майже нерозв'язною. Але її рішення, на думку деяких дослідників (Краснопольський, Тишакова, 2020), видається умовно можливим, якщо сформувати в учнів загальне уявлення про те, як різні сфери об'єктивної дійсності переломлюються у свідомості представників різних вікових, соціальних, професійних тощо груп соціуму, як формується ця свідомість. Тому завданням викладача є не демонстрація учням максимально повної картини чужого світу (тобто країни мови, що вивчається), а організація процесу формування ЛСКК, не просте інформування учнів про країну та її культуру, а їх сприйняття щодо чужої культури й розвиток у них здібностей та умінь відповідно до цієї культури. Процес формування ЛСКК, інтегрований у загальний навчально-виховний процес, має особистісно-діяльнісний орієнтований характер.

Список використаної літератури

1. Ніколаєва С. Ю. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школі. *Іноземні мови*. 2012. № 1. С. 42–51.
2. Потапенко Н. Роль соціокультурного аспекту у навчанні англійської мови. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2021. № 47. С. 63–70.
3. Скляренко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмінь. *Іноземні мови*. 1999. № 3. С. 3–7.
4. Бігич О. Б., Бондар Л. В., Волошинова Т. Г. Теорія і практика формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності в говорінні у студентів нелінгвістичних спеціальностей : колективна монографія / за ред. О. Б. Бігич. Київ : Вид-во центр КНЛУ, 2013. 383 с.
5. Бігич О. Б. Методична скарбничка вчителя/викладача іспанської мови: формування лінгвосоціокультурної компетентності. Київ : Вид-во центр КНЛУ, 2017. 108 с.
6. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. Київ, 2002. 136 с.
7. Giogioni P. Introduction. Language and Social Context. Harmondsworth: Penguin Education, 1972. 15 p.
8. Murphy E. The cultural dimension in foreign language teaching: Four models. *Language, Culture and Curriculum*. 1988. Vol. 1, Issue 2. P. 147–163. DOI: <https://doi.org/10.1080/07908318809525033>
9. Божко Н. В. Теоретичні засади розвитку лінгвосоціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2019. № 71. С. 16–21. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2019.71.04>

10. Collett P. *Social Rules and Social Behaviour*. Rowman & Littlefield, Totowa, New Jersey, 1977. 273 p.

11. Краснопольский В. Е., Тишакова Л. Т. Формування лінгвосоціокультурної компетенції під час вивчення іноземної мови з використанням веб технологій. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. № 36, Том 2. С. 100–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-2.20>

References

1. Nikolaieva, S. (2012). Suchasni vymohy do vprav dlia formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti v uchniv pochatkovoї shkoli [Modern requirements for exercises for the formation of foreign language communicative competence in primary school students]. *Inozemni movy – Foreign languages, 1*, 42–51 [in Ukrainian].

2. Potapenko, N. (2021). Rol sotsiokulturnoho aspektu u navchanni anhliiskoi movy [The role of the sociocultural aspect in teaching English]. *Naukovyi visnyk Izmailskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu – Scientific Bulletin of Izmail State University of the Humanities, 47*, 63–70 [in Ukrainian].

3. Skliarenko, N. (1999). Suchasni vymohy do vprav dlia formuvannia inshomovnykh movleniivnykh navychok ta vmin [Modern requirements for exercises for the formation of foreign language speaking skills and abilities]. *Inozemni movy – Foreign languages, 3*, 3–7 [in Ukrainian].

4. Bihych, O., Bondar, L., & Voloshynova, T. (2013). Teoriia i praktyka formuvannia inshomovnoi profesiino oriietovanoi kompetentnosti v hovorinni u studentiv nelinhvistychnykh spetsialnostei [Theory and practice of forming foreign language professionally oriented speaking competence in students of non-linguistic specialties]. Kyiv: Vyd-vo tsentr KNLU [in Ukrainian].

5. Bihych, O. (2017). Metodychna skarbnychka vchytelia/vykladacha ispanskoi movy: formuvannia linhvosotsiokulturnoi kompetentnosti [Methodical toolbox for a Spanish teacher/lecturer: formation of linguistic and sociocultural competence]. (2017). Kyiv: Vyd-vo tsentr KNLU [in Ukrainian].

6. Pometun, O., & Pyrozhenko, L. (2002). Interaktyvni tekhnolohii navchannia: teoriia i praktyka [Interactive learning technologies: theory and practice]. Kyiv [in Ukrainian].

7. Giogliani, P. (1972). Introduction. *Language and Social Context*. Harmondsworth: Penguin Education.

8. Murphy, E. (1988). The cultural dimension in foreign language teaching: Four models. *Language, Culture and Curriculum, 1*(2), 147–163. DOI: <https://doi.org/10.1080/07908318809525033>

9. Bozhko, N. (2019). Teoretychni zasady rozvytku linhvosotsiokulturnoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv inozemnoi movy [Theoretical foundations of the development of linguistic and socio-cultural competence of future foreign language teachers]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drachomanova – Scientific Journal of the Drachomanov National Pedagogical University, 71*, 16–21. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2019.71.04> [in Ukrainian].

10. Collett, P. (1977). *Social Rules and Social Behaviour*. Rowman & Littlefield, Totowa, New Jersey.

11. Krasnopolskyi, V., & Tyshakova, L. (2020). Formuvannia linhvosotsiokulturnoi kompetentsii pid chas vyvchennia inozemnoi movy z vykorystanniam veb tekhnolohii [Formation of linguistic, sociocultural competence when learning a foreign language using web technologies]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian philological studies, 36*(2), 100–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-2.20> [in Ukrainian].

Демченко Н. О. Лінгвосоціокультурна компетенція – частина основної стратегії навчання міжкультурної комунікації

Ця стаття розглядає проблему лінгвосоціокультурної компетенції, яка є невід'ємним компонентом у навчанні іноземної міжкультурної комунікації, яка зараз розглядається як мета навчання. Нині як мета навчання іноземних мов висувається розвиток міжкультурної компетенції в учнів і формування цілісної культурно-мовної особистості. Ця проблема пов'язана з актуалізацією комунікативної лінгвосоціокультурної компетенції, якої займалися як вітчизняні, так і закордонні педагоги та науковці. У статті розглянуто можливість визначення окремих компонентів лінгвосоціокультурної компетенції (далі – ЛСКК). Нами приймається таке визначення ЛСКК як здатність індивіда здійснювати міжкультурну комунікацію, що базується на знаннях лексичних одиниць з національно-культурною семантикою та вмінні застосовувати їх у ситуаціях міжкультурного спілкування; спрямованість на володінні соціокультурно зумовленими сценаріями та національно-специфічними моделями поведінки з використанням комунікативної техніки, прийнятої в цій етнокультурі; спрямованість на вмінні використовувати фонові знання (історико-культурного, соціокультурного та етнокультурного фонів) для досягнення культурного порозуміння з носіями мови. Значущість ЛСКК впливає з її функцій, основними з яких є: ціннісно орієнтаційна; пізнавально-гуманістична, мотивувальна та регулятивна функція. У самій ЛСКК умовно виділено три компоненти: 1) лінгвокраїнознавчі знання та вміння; 2) соціально-психологічні знання та вміння; 3) культурологічні знання та вміння. Наступним компонентом ЛСКК є соціально-психологічні знання та вміння. Ця галузь знань і група вмінь може бути умовно поділена на загальнолюдські та національно специфічні й на загальнонаціональні й індивідуальні. До загальних соціально-психологічних знань та вмінь належать знання про країну, а також спілкування й володіння комунікативною технікою. Оскільки національно-культурна специфіка мовної та немовної комунікації найчастіше базується на універсальних знаннях і вміннях, то було відзначено головні з них. Знання про стратегію та тактику спілкування й володіння ними припускають: виразність мови, орієнтацію щодо висловлювання, орієнтацію на адресата, саморегуляцію та регуляцію дій, статус, культуру мови.

Ключові слова: лінгвосоціокультурна компетенція, національно-культурна семантика, культурна комунікація, соціально-психологічні знання, ціннісно орієнтаційна функція, когнітивно-гуманістична функція, мотиваційна функція.

Demchenko N. O. Linguistic sociocultural competence is a part of the main strategy for teaching intercultural communication

This article attacks the problem of linguistic sociocultural competence, which is an integral part of teaching foreign intercultural communication. Nowadays it is considered as a goal of foreign language skills training. Currently, the goal of teaching foreign languages is to develop intercultural competence in students and form a holistic cultural and linguistic personality. This problem is associated with the actualization of communicative linguistic-sociocultural competencies. Those issues have become one of the important target in training foreign language competence of students both for Ukrainian and foreign teachers and scientists. This connection can be clearly seen through the concept of linguistic -sociocultural competence (LSCC). LSCC was accepted as the authorship of an individual to create cross-cultural communication, which is based on some knowledge of lexical units containing national cultural semantics and their substitution in situations of intercultural collaboration. It is important to use background knowledge (historical-cultural, socio-cultural and ethno-cultural backgrounds) to achieve cultural understanding with native language. The importance of LSCC bases on its functions. The main ones are as follows: value orientation; cognitive-humanistic, motivating and regulatory

function. There are three components in LSCC. They can be determined as: 1) linguistic knowledge and skills; 2) social-psychological knowledge and skills; 3) cultural knowledge and skills. The next component of LSCC is socio-psychological knowledge and skills. This group can be intelligently divided into those that are nationally specific and those that are individual. The deepest socio-psychological knowledge includes knowledge about the country, as well as the use of communication technology. As a result, the national and cultural specificity of verbal and non-verbal communication is most often based on universal knowledge and semantic meanings, which are significant for them. Knowledge about the strategy and tactics of communication and speaking skills is assumed by them. It should be taken into account that knowledge of the strategy and tactics of communication and mastery of them presuppose expressiveness of language, orientation towards the statement, orientation towards the addressee, self-regulation and regulation of actions, status, culture of speech.

Key words: linguistic-sociocultural competence, national-cultural semantics, cultural communication, socio-psychological knowledge, value-oriented function, cognitive-humanistic function, motivating function

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла до редакції 25.04.2025 р.
Прийнято до друку 30.05.2025 р.